

Městský úřad Polička
odbor územního plánování, rozvoje a životního prostředí
Palackého nám. 160, Polička 572 01

SPIS. ZN.: MP/33977/2023
Č.J.: MP/00668/2024
VYŘIZUJE: Mgr. Andrea Votrubová
TEL.: 461 723 831
E-MAIL: votrubova@policka.org

Pardubický kraj
Komenského náměstí č.p. 125
Pardubice-Staré Město
530 02 Pardubice 2

DATUM: 08.01.2024

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Závazná část:

Městský úřad Polička, odbor územního plánování, rozvoje a životního prostředí, jako správní orgán státní památkové péče příslušný podle § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o státní památkové péči"), příslušný orgán žádost posoudil podle § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Pojem „prostředí kulturní památky“ není v žádném právním předpisu jednoznačně určen, např. Krajský úřad Pardubického kraje používá k jeho definování stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče, č. j. 11357/2005 ze dne 9. 8. 2005. Podle něho je třeba vlastní obsah pojmu prostředí odvozovat od předmětu ochrany, konkrétně od jeho hodnoty. Ve vztahu k této hodnotě je pak třeba v konkrétním případě pojem prostředí kulturní památky aplikovat. Žádost o závazné stanovisko dne 13.12.2023 podal

Pardubický kraj, Komenského náměstí č.p. 125, Pardubice-Staré Město, 530 02 Pardubice 2, kterého zastupuje Ing. Miroslava Polachová, Hamry č.p. 1026/10, Maloměřice, 614 00 Brno 14

(dále jen "žadatel") ve věci

Plánované úpravy v "prostředí kulturní památky" - kostel sv. Josefa při bývalém klášteře redemptoristů

(dále jen "věc"), který se týká

prostředí nemovité kulturní památky kostel sv. Josefa při býv. klášteře redemptoristů

rejstříkové číslo 35707 / 6-5228 na pozemku st. p. 424/2, 424/6, 424/21, 424/60, 424/62, 424/63, 1344 v katastrálním území Čtyřicet Lánů na adrese Lány, Svitavy

Právní předpis:

Zájmové pozemky bývalé klášterní zahrady, včetně dřevin na nich rostoucích a historicky cenných ohradních zdí na nich stojících, se nachází v prostředí kulturní památky. Pojem „prostředí kulturní památky“ není v žádném právním předpisu jednoznačně určen, např. Krajský úřad Pardubického kraje používá k jeho definování stanovisko Ministerstva kultury, odboru památkové péče, č. j. 11357/2005 ze dne 9. 8. 2005. Podle něho je třeba vlastní obsah pojmu prostředí odvozovat od předmětu ochrany, konkrétně od jeho hodnoty. Ve vztahu k této hodnotě je pak třeba v konkrétním případě pojem prostředí kulturní památky aplikovat.

Popis prací:

Demolice autentických ohradních zdí bývalé klášterní zahrady

„Navržené úpravy spočívají v rekonstrukci cihelného oplocení při ulici U Stadionu. Jedná se o znovuvýstavbu cihelných ohradních zdí v původním půdorysu. Na místě původních (odstraněných) ohradních zdí budou vystavěny zdi nové, s tou změnou, že ohradní zeď blíže ke kostelu lemující areál vlastního parku bude provedena ve výšce a vizuální podobě zdi původní, tedy výška cca 1,9-1,95 m nad úrovní chodníku ul. U Stadionu. Druhá zeď (= pokračování cihelného oplocení za vjezdem na parkoviště, v blízkosti budovy dopravního střediska) bude postavena již jen do výšky cca 0,7m, bude tak pouze optickým předělem mezi chodníkem a veřejnou částí parčíku. Obě zdi jsou navrženy v tvarových

analogiích původních zdí, sloupky jsou na původních místech, včetně odsazení patních částí. Sloupky jsou zakončeny osazením čtvercových pískovcových hlav, obdobně i na zdech samotných budou osazeny pískovcové desky, obojí s předepsanými přesahy a okapnicemi. Hlavy budou opatřeny hydrofobním transparentním nátěrem. Základy zdí: na původní kamenné (očistěné a zkontrolované) základy budou nabetonovány nové základy, v šířkách a výškových odskocích dle budoucího zdiva. Na betonovém základu bude hydroizolace, je navržena stěrková s vloženou výztužnou sítí. Zdivo: je navrženo z plných lícových cihel, zděné na vpc maltu, výška spáry 12mm, následně vyspárováno. Pro zachování původního tvarosloví zdí, při vyloučení nutnosti cihly sekat, je navrženo použití dvou formátů cihel, sice 290/140/65 a 250/120/65. Vnitřek sloupků vyplnit zavlhlým betonem.“

Obnova bývalé klášterní zahrady

„Celý prostor je řešen na základě historického průzkumu, srovnáním s leteckými historickými snímky místa, a nová cestní síť z větší části kopíruje původní. V rámci rekonstrukce parku je do návrhu zahrnuto historické využívání parku, jsou zde navrženy typické prvky historických klášterních zahrad, a to pravidelná část, s výsadbami trvalek, léčivek, a užitkových rostlin, připomínka ovocného sadu, zvýšené pěšební záhony pro bylinky, koření, zeleninu apod., a dále i část parková oddechová. Kácení dřevin - 2 ks listnatých stromů, 2 ks jehličnatých stromů, a dále porosty zahrnujícími keře/nálety listnaté (2) a keře jehličnaté (3), které v součtu dávají rozlohu 103,7 m². Náhradní výsadba bude tvořena: *Aesculus hippocastanum* - 2 ks, *Malus floribunda/sylvestris* (okrasná jablň) - 1 ks, *Prunus avium* 'Plena' - 3 ks, *Tilia cordata* - 1 ks. Dále budou vysazeny ovocné stromy, nespecifikovaných odrůd: jablň - 3 ks, hrušeň - 3 ks, švestka - 2 ks. Keřové skupiny jsou navrženy jako volně rostlé živé ploty po obvodu parku (v druhové zastoupení *Forsythia x intermedia* 'Goldrausch' - 28 ks, *Lonicera tatarica* - 10 ks, *Philadelphus* 'Lemoinei' - 43 ks, *Philadelphus virginialis* 'Virginal' - 20 ks, *Physocarpus opulifolius* - 21 ks, *Prunus laurocerasus* - 6 ks, *Prunus laurocerasus* 'Novita' - 24 ks, *Rosa centifolia* - 4 ks, *Syringa vulgaris* - 6 ks, *Viburnum opulus* - 10 ks, *Weigela florida* - 24 ks, *Weigela x hybrida* 'Bristol Ruby' - 11 ks, *Weigela x hybrida* 'Eva Rathke' - 15 ks), a dále jako tvarované živé plůtky lemující pravidelné záhony v části parku evokující pravidelně členěnou klášterní zahradu u vodního prvku (*Ilex crenata* 'Convexa'/'Robustico'/'Stokes' - 619 ks, vybrán jako náhradní taxon za klasický zimoztráz a to z důvodu, že *buxus* je výrazně decimován obalečem zimoztrázovým). Dále jsou navrženy pnoucí růže ke kovové pergole (*Rosa* pnoucí - 6 ks). Keře budou založeny na ploše 284,4 m² (vyšší keře), a na ploše 93,3 m² (živé plůtky na okraji záhonů). Trvalky, okrasné trávy a cibuloviny jsou součástí záhonových výsadeb (1 120,5 m², v druhovém složení: *Achillea* 'Moonshine', *Allium sphaerocephalon*, *Aquilegia vulgaris*, *Artemisia ludoviciana* 'Valerie Finnis', *Aster dumosus* 'Professor Kippenberg', *Calendula officinalis*, *Centranthus ruber*, *Gaura lindheimeri* 'White Dove', *Hypericum perforatum*, *Lilium* sp., *Lychnis coronaria* 'Alba', *Malva mauritiana*, *Nepeta* 'Walker's Low', *Paeonia lactiflora*, *Salvia nemorosa/pratensis*, *Sanguisorba officinalis*, *S. 'Little Angel'*, *Sedum hylotelephium*, *Verbena bonariensis*), a také budou vysázeny do zvýšených užitkových záhonů (8 ks o rozměrech cca 3,5x2m, např. s *Hyssopus officinalis*, *Lavandula angustifolia*, *Melissa officinalis*, *Mentha x piperita*, *Origanum vulgare*, *Rosmarinus vulgaris*, *Salvia officinalis*, *Thymus serpyllus*, *Viola odorata*). Na všech volných plochách (613,7 m²) v parku bude založen nový parkový (pobytový – rekreační trávník), a to na ploše cca 860,4 m², dále bude v jihozápadní části, kde bude vytvořen ovocný sad, realizován nový luční trávník.“ Dále je navržena „rekonstrukce stávajícího povrchu příjezdové komunikace, nová cestní síť parku (mlatové chodníčky), zpřístupnění prostoru z více směrů (propojení s městem a okolní zástavbou)“. Terén bude řešen v rovině tak, že bude dorovnán ve smyslu, aby celá plocha parku působila jako v rovině, v zadní JZ části terén mírně stoupá, zde bude mlatový chodník vedoucí k brance podepřen nízkou opěrnou zídkou z režného cihlového zdiva. Veškeré chodníčky budou mít obruby z režných cihel, nový povrch příjezdové cesty bude rovněž z režné cihelné dlažby – tento prvek červené cihly opticky propojí celý park se sousedním kostelem Sv. Josefa a budovami původního kláštera i nové kliniky. Navržené výsadby jsou koncipovány tak, aby byla podpořen rekreační charakter místa, jedná se o parkově upravenou plochu určenou pro setkávání, procházky a posezení. Součástí navržených úprav je vybavení kvalitním mobiliářem (10 ks laviček, 5 ks odpadkových košů, 5 ks stojanů na kola, 7 ks informačních cedulí apod.), a prosto je doplněn i o tři nové solární lampy VO. Uprostřed pravidelně řešené části bude vytvořen nový vodní prvek, malá fontána s tekoucí vodou, prostor bude vybaven i pítkem. Výběr rostlinného materiálu je řešen s ohledem na historii parku, s ohledem na stávající dřeviny a na budoucí využití, a dále je brán ohled i na klimatickou změnu. Veškeré volné plochy budou zatravněny, v prostoru ovocného sadu bude vyset luční trávník, v parkově upravené části bude vytvořen trávník pobytový, zvoucí k využití (posezení, poležení, hry...). Součástí navrženého řešení je i využití srážkových vod, a to pro potřebu závlahy parku, ze sousedního objektu kostela a jeho přístavby bude se souhlasem Farnosti jímána voda do akumulární

nádrže a dále využívána pro zálivku. Napojení bude provedeno přes stávající okapové svody v parku. Svitavská nemocnice při stavbě nové budovy psychiatrické kliniky nechala v rámci areálu vybudovat nové přípojky areálových vedení dešťové kanalizace, vodovodu (pitná voda) i vodovodu ze studny a zakončila je v parku, na tyto předem připravené přípojky areálových vedení budou napojeny vodní prvek, pítka i akumulční nádrž. Stávající pomníček – náhrobní kříž stojící pod solitérním bukem bude se souhlasem původních majitelů přesunut na nové důstojnější a pietnější místo v parku. Dále dojde k odstranění zbytků původních chodníků, jedná se o zbytky betonových obrubníků a zbytky dlažby z kostek. Dále dojde k rekonstrukci povrchu stávající příjezdové komunikace, dojde k výměně povrchu a výměně stávajících obrubníků, ty budou odstraněny. Dále budou odvezeny zbytky nepůvodního a nefunkčního mobiliáře (beton). Na základě informace správce (Svitavské nemocnice) bude nutné odvézt zbytky sutí po odstraněném původním skleníku, tyto zbytky sutin byly při stavbě kliniky (2015) zahrnuty zeminou a ponechány v parku. V rámci provádění zemních prací bude větší část vykopané zeminy použita na rozhrnutí a urovnání terénu přímo na místě. V rámci stavebního objektu „SO 02 Venkovní rozvody kanalizace a vody, akumulční nádrž“ budou prováděny výkopové práce a odpady bude tvořit převážně jen vytěžená zemina, nebude docházet k demoličním pracím vyjma rozbourání betonového okapového chodníku u kostela v místě napojení na okapové svody.“

Správní orgán na základě tohoto posouzení § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči a § 149 odst. 1 a § 136 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "správní řád") vydává k věci

k l a d n é

závazné stanovisko za těchto podmínek:

1. Ohradní zeď bude ručně rozebrána a veškeré použitelné cihly budou do obnovených zdí opět použity.
2. Zahájení prací bude na NPÚ oznámeno min. s 10denním předstihem. Vlastník před začátkem obnovy zajistí svolání kontrolního dne za účasti orgánu státní památkové péče (SPP), NPÚ a prováděcí firmy za účelem upřesnění harmonogramu prací a detailů, které nejsou řešeny v předložené dokumentaci pro provedení stavby (tzn. odrůdy ovocných dřevin – aktuální dostupnost na trhu, konstrukce na popínavé rostliny, zachování konstrukcí skleníku apod.). Následující kontrolní dny budou svolávány dle potřeby.
3. Výkopy v ochranném pásmu stromů v areálu kulturní památky budou realizovány min. 10 m od paty stromu, tzn. během stavby nesmí být přetnuty kořeny stromů s průměrem > 2 cm.

Odůvodnění:

Městský úřad Polička, odbor územního plánování, rozvoje a životního prostředí – úsek státní památkové péče, jako příslušný orgán státní správy oblasti památkové péče, obdržel dne 13.12.2023 žádost o vydání závazného stanoviska k „Plánovaným úpravám v "prostředí kulturní památky" - kostel sv. Josefa při bývalém klášteře redemptoristů, jenž se nachází v prostředí nemovité kulturní památky kostel sv. Josefa při býv. klášteře redemptoristů rejstříkové číslo 35707 / 6-5228 na pozemku st. p. 424/2, 424/6, 424/21, 424/60, 424/62, 424/63, 1344 v katastrálním území Čtyřicet Lánů na adrese Lány, Svitavy. Plánované úpravy dle PD: POLACHOVÁ, Miroslava. „NPK, a.s., Svitavská nemocnice, úprava parku před psychiatrií“, X/2023.

Charakteristika území:

Dominantní prvkem předmětného území je kostel sv. Josefa, který je významnou neorománskou bazilikou s dvouvěžovým průčelím z roku 1896. Klášterní zahrada je dodnes zdí ohraničená historická zeleň založená roku 1897 - přeměnou dosavadní orné půdy na zahradu. Přesné vymezení výstavby ohradní zdi klášterní zahrady a termín výsadby jednořadého stromořadí jírovců maďalů nebyl doposud archivně doložen. V zahradě na stavební parcele č. 228/31 vznikl i v roce 1908 skleník, který byl v roce 1930 rozšířen (parc. st. č. 424/4 o navazující kůlnu)

Současný stav poznání dotčených chráněných kulturně-historických hodnot území:

Kulturní památkou je trojlodní neorientovaná bazilika s dvouvěžovým průčelím a pětibocí uzavřeným presbytářem. Fasády má kostel i bývalá klášterní budova vytvořena z červených cihel. Stejného materiálového pojetí je i navazující stavební prvek ohradní zeď z režného zdiva s pálenými taškami a

kamenným ukončením sloupků. Klášterní zahrada se na předmětných pozemcích dochovala jen v cenném výše zmíněné autentické ohradní zdi, liniové výsadbě jírovců maďalů a solitérním buku lesním. Na konci 20. století bylo zhodnoceno působení řádové sestry Marie Zedníkové (Jurkové). Spolu s ní připomíná i vyhnaný řád z areálu (po roce 1945 a 1950 v rámci akce K) náhrobek, jež byl do zahrady přemístěný ze svitavského hřbitova (pod korunu solitérního buku) v roce 1963.

Památková hodnota:

Kulturně-historickou hodnotu má původní ohradní zeď zahrady cca z přelomu 19. a 20. století i ocelové oplocení předzahrádky při severní straně klášterního kostela (do ulice U Stadionu). Dále je hodnotná liniová výsadba jírovců maďalů (*Aesculus hippocastanum*) lemující ohradní zeď (přerušena novodobým vstupem - parc. č. 424/60). Poslední kompozičně původní dřevinou je buk lesní při novodobě umístěném kříži. U dalších dvou konifer nelze jednoznačně učit kompoziční původnost před rokem 1950. Za plevelné lze označit břízy bělokoré (*Betula pendula*) a další nekonceptně založené dřeviny.

Dosavadní průběh jednání:

NPÚ ÚOP v Pardubicích se orgánu SPP k předmětné věci vyjadřoval formou sdělení dne 17. 4. 2023 (č. j. NPU-361/33272/2023) před zpracováním PD, cit.: Národní památkový ústav doporučuje v předmětném území respektovat dominantu území, kterou je kulturní památka kostel sv. Josefa. Proto je vhodné, aby byly v nejbližším okolí kulturní památky vysazeny max. nízko korunné dřeviny (zejména ovocných druhů – starých krajových odrůd nebo soudobých kultivarů, mající malé plody a vyžadující omezenou péči o ně).“ NPÚ dne 7. 6. 2023 vlastníkově doporučil obnovu konstrukce na popínavé rostliny na základě zaslaných fotografií (obr. 1 a 2) od Mgr. Bc. Davida Šimka, MBA (starosty města Svitavy). Při projednání koncepce návrhu dne 15. 6. 2023 NPÚ doporučil zachovat v původní autentické podobě stávající ohradní zeď a maximálně vytvořit prostupy v ní (na parc. 424/23) pro zřízení dvou vstupu do dílčí části zahrady (parc. č. 424/21).

Podle ustanovení § 14 odst. 6 zákona č. 20/1978 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, ve věci vydal písemné vyjádření Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Pardubicích, dne 03.01.2024 pod č.j. NPU-361/109714/2023, vypracované Ing. Bc. Alešem Papáčkem, doručené Městskému úřadu Polička dne 08.01.2024, ve kterém je uvedeno, že úpravy v prostředí kulturní památky budou z hlediska památkové péče přípustné při dodržení stanovených podmínek.

Příslušný orgán v průběhu správního řízení posuzoval žádost z hlediska jejího souladu s platnými právními předpisy. Při vyhotovení závazného stanoviska vycházel orgán SPP:

- z předložené žádosti,

- z projektové dokumentace,

- z písemného vyjádření Národního památkového ústavu, ÚOP Pardubice, vyjádření Ing. Bc. Aleše Papáčka pod č.j. NPU-361/109714/2023., – NPÚ souhlasí s výše uvedenými pracemi, pokud budou splněny stanovené podmínky. Správní orgán se ztotožnil s vyjádřením Národního památkového ústavu s výjimkou podmínky, že: „*demolice autentických ohradních zdí – NEJSOU v souladu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot.*“ – podmínku uloženou Národním památkovým ústavem správní orgán neakceptoval. Správní orgán místo toho stanovil podmínku, že: „*1. Ohradní zeď bude ručně rozebrána a veškeré použitelné cihly budou do obnovených zdí opět použity.*“ Vzhledem ke špatnému stavu zdiva je třeba vystavět zeď znovu, a to v původní podobě. Pro zachování alespoň částečné autenticity je žádoucí, aby byla stávající zeď rozebrána ručně a využily se z ní veškeré použitelné cihly.

K žádosti o vyjádření ke zpracovávanému projektu výše uvedené stavby, která se má uskutečnit na území s archeologickými nálezy a v areálu kulturní památky sdělujeme, že již na počátku přípravy stavby je povinností stavebníka dodržet **oznamovací povinnost své plánované stavební činnosti, dle § 22, odst. 2, zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči**, v platném znění a zaslat vyplněný formulář oznámení stavebního nebo jiného zemního zásahu Archeologickému ústavu AV ČR v Praze.

Reminiscence klášterní zahrady v park s obnovou sortimentu dřevin a květin evokující původní klášterní zahradu v 1. pol. 20. století vychází z požadavků odborné organizace SPP. Dále návrh respektuje funkčního využití, historické půdorysy vegetačních a technických prvků (čitelné z leteckých měřických snímků z let 1937, 1947 či 1950) i půdorys nedochovaného skleníku (nadzemní části) ze začátku 20. století.

Ad2) Podmínka konání kontrolních dnů za účasti zástupců památkové péče je uložena z důvodu

zabezpečení památkového dohledu/památkového dozoru. Stanovený odborný dohled odborné organizace státní památkové péče a případný vykonávaný dozor orgánu státní památkové péče plyne z povahy PD. Kontrolní dny a konzultace lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy. Zástupci NPÚ ÚOP Pardubice budou o termínu písemně informováni v dostatečném předstihu.

Ad3) Z hlediska státní památkové péče jsou nežádoucí výkopy ve vzdálenosti 1,5 m od paty stromu. Vznešená podmínka týkající se dřevin v díle zahradního umění vychází z eliminace poškození dřevin a následné nutnosti provedení adekvátní obvodové redukce stromu atd. V ochranném pásmu kořenové zóny vzrostlých stromů bude výkop proveden ručně a za stálého technického dozoru dendrologa. Pracovník provádějící zemní práce v ochranném pásmu stromu bude předem prokazatelně poučen dendrologem a o tom bude proveden záznam do stavebního deníku. Bez předchozího poučení a zápisu nesmí být zemní práce započaty. Dendrologický dozor také provede případné začištění kořenů a rozhodne, jak postupovat při zjištění silnějších kořenů, než bylo předpokládáno. Musí dojít k dočasnému zakrytí propustnou savou jutovou folií a bezdešťových dnech musí být i místa odkrytí kořenů udržována stále vlhká. Pokud bude velmi suché období, musí být kořenová zóna řádně zalita, hlavně od strany výkopu, min. 400 l vody. Nesmí se navyšovat a hutnit terén v kořenové zóně žádného stromu. Za kořenovou zónu se považuje plocha půdy pod korunou stromu rozšířená do stran o 1,5 m.

Vzhledem k tomu, že správnímu orgánu jsou známy všechny podstatné skutečnosti a žádost poskytuje dostatečný podklad pro posouzení, upustil od ústního jednání.

Správní orgán vycházel z dostupných podkladů a zjištění a řídil se platnými právními předpisy. Toto závazné stanovisko bylo vydáno podle ustanovení §149 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů a jeho obsah je pro výrokovou část rozhodnutí příslušného správního orgánu.

Poučení:

Proti závaznému stanovisku se nelze odvolat. Odvolání je možné proti rozhodnutí, pro které je závazné stanovisko vydáváno.

Mgr. Andrea Votrubová
referent památkové péče

Obdrží:

Ing. Miroslava Polachová, IDDS: znmxx9h

Na vědomí:

Město Svitavy, IDDS: 6jrbphg

Národní památkový ústav, IDDS: 2cy8h6t